

Látomások

1

Idő felett mint gondolat

a Szép madara száll,

tollázkodik az anyagon,

mert fészket nem talál.

Csőrével vési az időt,

míg csontos fát nem ér,

s gyantát sajog az ōs tudat,

barázdát sír a tér,

s a tűzként égető tojás

a kín fészkébe hull,

melengeti a nagy madár

és költ álmatlanul.

Sugaras arcú sasfiók

születik tolla közt,

az Éjjel megviaskodik,

közé Napot kötöz.

2

Világ szerelme: értelem,

nyoszolya-fényû Föld,

Cro-magnon szirtjén szellem ül

és húsálarcot ölt,

benépesítve lépked át

a por-víz csillagon,

az idő beoltott fája zúg,

ércalmát ring a lomb,

s a kettős lények fölfedik

a tűz forráshelyét,

a számok totemoszlopát

s az idomok nevét.

A mértan kristály képlete,

mint gránit, sár alól,

kibukkan, míg a völgy felől

a lant hívása szól,

zene teremti birtokát

s rá visszhangként derû:

gondolatokkal válaszol

a beszéd-hegedû.

3

Az anyag él. Hulláma közt

a sártól kozmoszig

formát keres a gondolat

és megmutatkozik.

A lét művének műhelye,

nehéz mintáiban

nincs jó vagy rossz, csak rút vagy szép,

s gyönyörnek kínja van.

A massa mélyén, mint erő

viharok szíve; csend,

vulkánként napvilágra tör,

vagy gleccserként mereng,

konokul formál kőmedert,

vagy oszlopot farag,

a víz márványát szabva át

a sziklalt alatt.

Széthull és újra összezúg

az egy-energia,

a káosz csöndekké törik

s felharsan, mint a fa,

hullámszik, mint a vízverés

a változó fokon,

partokat bont és visszaad,

zsibong a homokon,

hegyeket épít, dombokat

mezőkké csöndesít,

magokra hordoz jóidőt,

és csírákat hevít,

sejtekben osztódik tovább,

és nedvekben suhan,

virág lesz, illat és kalász,

szelíd és számtalan.

Majd pusztít, mint a jégverés,

majd gyógyít, mint a nap,

megárad, mint a háború,

s mint béke, elapad.

És benne az ember. Így visel

százarcú bélyeget,

ezer szándékot, egy halált

és egy eszméletet.

4

Mint véres dombormű, a Föld

szened, de tündököl.

Mint gyöngy, aminek ágya kín,

de hajnala gyönyör.

Amíg a vésők sebhelyén

kiszőkül a szobor,

a világ arcán mély hegek

s a házában nyomor.

A sivatag embervért iszik,

de megtermékenyül,

s a halhatatlan kőidom

a föld szélére ül.

A sphynx ezüstös homloka

világít kort, s jövőt -

Egyiptom függőkertjein

tudásunk magva nőtt.

Mózes nyomán a víz beforrt,

a hegy kiszáradott,

de Dávid dicséri reggelünk,

ha ünnepként ragyog.

Athén fáklyája rég kihúnyt,

elfújták fegyverek,

de színe, mint a hangszál,

a napfényben remeg.

Róma elhányta a babért,

de dúdol még Ovid,

s Tómi hamuján őrködő

magány panaszkodik.

Jézus keresztje összetört,

de gótikus fejek

még hordják szép szemöldökét

s a tüskedíszeket.

Szolgaság, mint a rákfene,

s a bitófák szaga

nyomta a kort, de fennmaradt

a lázadók szava.

Mint nép-varázslók góleme,

dűlögő háborúk

hintették szét Berthold porát,

Berthold, német novelista, a falusi élet megörökítője

míg fellobbant az út,

s mint füstölgő gyújtózsín

fedett aknákat ért,

kupolát szelt a láng szele,

mint rossz sisaktarélyt,

emberek haltak nemtelen

az emberség telén,

de sziklaszabású jel ragyog

a szennyhalál helyén.

Kezünkben villámot feszít

a feltört héjú mag,

s a benne alvó robbanás

már álmából riad,

az örült Csipkerózsika

megölné hercegét,

ha résen nem áll a kéz, az agy

s az éber, drága lét.

De látjuk már a démonunk,

az ébredő erő

karunk között lecsöndesül

szelíd lesz, engedő,

hatalma, mint az ősi tűz,

megváltja új korunk,

s az első tűzrakás helyén

ragyog reaktorunk.

5

Álmodtam. Lélekzett az űr,

szeme volt, tompa, zöld,

nézte a bolygót gondosan:

megméretett a Föld.

Természet dolga s emberé:

művészet és csoda

ölekezett a csillagon,

s a bölcsek homloka:

szürkén dalolt a piramis,

rá visszhangként szakadt

emberszövésű vízesés

a duzzasztók alatt.

Gyümölcsfák tornya őrizett

rakétát és diót,

s ember-meteor törte át

a négy dimenziót.

Szellem dübörgött, mint sugár,

a források felé,

csillagoké volt számsora,

s a testvér-lényeké.

A Földön béke csillogott,

duruzsolt lágy atom

egy-arcú népek tűzhelyén

s az összhangzattanon,

fésülte megpróbált fajunk,

mint naprendszer a nap -

tudósok, költők gondja közt

a bolygó megmaradt

öröm ágyává, hol virág

s erőmű egy növény,

s fogantatónk, a Gondolat

tűnődve ült tövén.

1966

Érdemes megfigyelni hogy legnagyobb elnyomattatása és legnagyobb vesztesége idején -- de még mindig fiatalon, 29 évesen Szerb megtartja pozitív világnézetét és a reményt egy jobb jövőben.